

Hrant Dink : Ben kendi halkımın yaşadığı acının farkında olan ve bu yükü taşıyan biriyim

Cumartesi 17 Ocak 2009, yazar [Alin Ozinian](#), [Hrant Dink](#)

«Benim bu konulardaki duruşum hayli romantik sayılabilir, ama duruşumdan taviz vermem. Ben, Ermeni soykırımının kabul sürecinde bugüne kadar dünyanın da Türkiye kadar ikiyüzlü davrandığını düşünüyorum. Dünya bu gerçeği çoktandır biliyor, o dönemde de bizzat içinde yer almışlardı, rolleri, etkileri vardı. Şimdi 85 sene sonra Fransa kabul ediyor, bence burada ahlaki bir duruş yok. Ahlaki duruş olmadığı gibi, bu işi Türkiye ile ilişkilerde koz, kart olarak kullanıyorlar.»

Alin Ozinian : "2006 yılı Ekim ayının ortalarıydı. Hrant ile sözleşip, Agos'daki ofisinde buluşmaya karar verdik. "Ermeni sorunu konusunda Türkiye'deki duygusal ve düşünsel iklim" projesi için yaklaşık 30 Türk akademisyen, gazeteci, siyasetçi ve düşünürle röportajlar yapmıştım, birçoğuyla beni Hrant tanıştırmıştı. Şimdi de sorulara cevap verme sırası ondaydı.

Odasına girdiğimde beni çok sıcak karşıladı, hemen konuşmaya başladık. Sohbet ederken bazen kayıt cihazını kapattık ve bana kuşkuvarından bahsetti. O zaman çok da ihtimal vermediğim bu aptal senaryonun alt tarafı iki ay sonra gerçekleşeceğini nasıl düşünebilirdim ki. Röportajımız bittiğinde, ben sorduklarımdan o da cevaplarından, sanki durumun gidişatına olumlu yönde etki edeceğimizi düşünerek mutlu olmuşuk.

Hrant'la en son ben Erivan'da iken Ocak 16'da telefonla konuştum. Projeyi kitap haline getirmek için fikirlerini soruyordum. Konuşmayı kısa kesti. Gel burada yüz yüze konuşuruz dedi. O tarihten sonra çok kez gittim İstanbul'a, ama bir daha hiç yüz yüze konuşamadık..."

Bize Agos'u, nasıl ve niye kurulduğunu, fikir babalarının kimler olduğunu, anlatır mısınız?

Agos, Türkiye'deki Ermeni grubunun içinde bulunduğu şartların zorladığı bir yayın oldu. Agos, cemaat içinden gelen bir takım olumsuz tepkilere rağmen çıktı. Cemaat içinde artık sadece ermenice yayın yeterli olmuyordu, çünkü çok sayıda sadece türkçe konuşan yazar Anadolu'dan gelmiş Ermeniler vardı. Dolayısıyla bu insanlar ermenice basını izleyemiyorlardı ve ciddi bir iletişim kopukluğu söz konusuydu. Kapalı halde yaşayan bir toplumun, artık kendisin açmak istemesinin getirdiği bir zorunluluk vardı. Bir savunma yapmamız gerekiyordu. Toplum dışarı farklı anlatılıyordu. Ermeni kelimesi bir dönem küfre dönüşmüştü, kimi PKK ile ilintilendiriyordu, kimi ASALA ile ilişkilendiriyordu. Karabağ meselesi konuşulduğunda, içeride inanılmaz bir huzursuzluk oluşuyordu.

Ermeniler olarak, evin içine kapanmış bir solucan gibi, medyada bizim hakkımızda denenleri dinliyorduk ve hiçbir şey yapamıyorduk. İsyan ediyor, bağılıyor, yalan diyorduk ama bunu yüksek sesle dile getiremiyorduk. Bunu yırtmak gerekiyordu.

Dönemin Patriği Kazancıyan, bir gün beni arayıp yanına çağırdı. Yine böyle bir haber vardı Sabah gazetesinde. Bir Ermeni din adamıyla Abdullah Öcalan'ın fotoğrafı basılmıştı, altında -İşte belge, Ermeni ve PKK işbirliği!- diyordu. Patrik hazretleri bana o zaman bunun bir yalan olduğunu ve bu din adamının Ermeni olmadığını söyledi, bana ve oradaki birkaç arkadaşına ne yapabileceğimizi sordu. Ben görüşlerimi söyledim, susmayın artık bir basın toplantısı yapın dedim. Riskli bir işti ama bütün yerli ve yabancı basın toplandı ve çok başarılı olundu. Bu toplantıdan sonra ben artık her durumda basın toplantısı yapmayalım,

onun yerine bir gazete çıkaralım önerisini getirdim.

Öneriyi getirenler, ben ve birkaç arkadaşım soyunduk bu işe. Daha sonra kopan arkadaşlar oldular ve iş bana kaldı. Başka bir neden de gençler için entelektüel bir mutfak oluşturmaktı, bu toplum içinden sosyal bilimci, entelektüel yetiştirmekti.

Kuruluş aşamasında ve daha sonra ne gibi problemlerle karşılaştınız?

İlk karşılaştığımız problem, cemaat içerisindeki muhafazakâr basındı. Ermenice basının bize duyduğu antipatıydı. Bize altı ay, bir sene ömür biçenler oldular ama biz onuncu yılı bitirdik. Düşünün ki, Agos'un çıktığı haber yapmayanlar bile oldu.

Biz, türkçe yayın yaptığımız için, geri adım atmış olduk bazı insanların gözünde. Oysa biz türkçeyi de kullanarak, bu toplum için iyi şeyler yapılabileceğini anlatmaya çalıştık. Bence artık ikna olmaya başladılar.

Gazeteyi çıkarmaya başlarken, Türklerin de Ermeni cemaatini ve basını takip edebilmesi gibi bir hedefiniz var mıydı?

Temel hedeflerimizden biri, bu toplumu büyük topluma açmaktı. Bir pencere, bir kapı olabilmektir, bunu başardığımızı sanıyorum, her iki toplum da daha entegre olabilmeye başladılar.

Biz kendi toplumsal sorunlarımızı, Türkiye'nin sorunları haline dönüştürebildik. Sorunlarımızı Türkiye'nin demokratikleşmesi üzerinden çözmenin doğru olabileceğini düşündük, böylece bu cemaati de toplumun temel sorunlarıyla ilgilenmeye ittik. Bunu dışında Ermeni toplumu Agos ile birlikte kendi kimliğini daha cesur savunur, sahiplenir hale geldi, korkmamaya başladı.

Türkiye'de gazeteci olmayı, gazete çıkarmayı özellikle bir azınlığın gazetesini çıkarmayı anlatır mısınız? Türkiye'deki basın özgürlüğü hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Özel bir zorluğu yok azınlık gazetesi çıkarmanın. Türkiye'de iddialı bir gazeteci değilseniz, belirli bir siyasi argümanlarla hareket etmiyorsanız, magazin haberleri ile daha çok ilgileniyorsanız, zor bir meslek değil. Belirli ideolojileri olan bir gazeteciyseniz tabii zorlanırsınız.

Basın özgürlüğü ile ilgili olarak son senelerde bayağı zorluk çekiyoruz, yeni TCK ile Basın Yasası ile getirilen bazı kısıtlamalar var, bizde payımızı alıyoruz, gazetemiz toplatıldı birkaç kere... Bazen özellikle Ermeni meselesi karşısındaki duruşumuz sebebiyle hakkımıza düşenden fazlasını alıyoruz gibime geliyor. Bunu hissediyorum, ama katlanıyoruz, hala pes etmiş değilim.

İçinde bulunduğumuz dönem itibarıyla Avrupa Birliği'nin Türkiye için önemi nedir? Türkiye mutlaka Avrupa Birliğine dâhil olmalı mıdır?

AB, Türkiye için vazgeçilmez bir süreç. Türkiye'yi AB'ye iten sebebi iyi görmek lazım. Bu sebep arzu değil, korku. Korku olduğu için de bu süreç yavaş ilerliyor, arzu olsaydı hızlı gerçekleşirdi. Bu korku tabii ki, belirsizliğin korkusu. AB tarafından bakarsanız da, Türkiye'yi kendi bünyesine almasının sebebi de almazsak Türkiye'nin hali ne olacak korkusu. Dolayısıyla bu korku ortadan kalkmadıkça ki bence kalkmasın, bu süreçten asla geriye dönülmez. AB demek, bir tür egemenliğini devretmek demektir, ama Türkiye'yi idare eden militarist yapı bugüne kadar AB'ye net bir hayır demiş olsaydı, bu süreç zaten bu hale gelmezdi. AB'ye üye olamazsak, bir gün NATO'dan da çıkmak zorunda kalabiliriz. Ben hiçbir gelişmenin bu süreci durdurabileceğini düşünmüyorum, belki yavaşlatabilir, hatta bazen dondurabilir, ama ortadan kaldıramaz.

Cumhuriyet tarihine bakarsak, Türkiye'nin iç dinamiklerini etkileyen üç temel dönem vardır. İlki soğuk savaş dönemi, devletin solcuları ezdiği dönem. İkincisi İran'daki molalar devrimi oldu. Bu devrim ile birlikte Türkiye'deki dindarların siyasete karışma talepleri gündeme geldi ve bu gün iktidara kadar geldiler. Üçüncü dinamik AB süreciydi. Türkiye'yi bu kadar etkileyen bir dönem daha olmamıştı. Bu süreç Türkiye'deki hiçbir grubu kendi içinde homojen bırakmadı. Bu gün asker içerisinde de AB'ye karşı olan var,

bürokrasi içinde de, akademik kadrolarda da, medyada da...

Türkiye'nin batılılaşma ve modernleşme sürecinde en büyük problemi nedir?

Bence temel problem yukarının korkuları, kuralları ve aşağıdan gelen tepkilere direnmesi. Türkiye, Osmanlıdan daha küçük bir bölge üzerine kuruldu, dolayısı ile hala ülke belki daha da küçülebilir korkusu var. Buna "Sevr sendromu" da diyebiliriz. Bundan dolayı Türkiye her yeniliğe, her değişime, kuşkuyla, korkuyla yaklaşan bir politika geliştirdi. Bu yüzden de değişim dinamiği Türkiye'de yavaş ilerliyor.

Türkiye Batıyla Doğu arasında hem bir geçit, hem de duvar olabilecek bir konumda. Ben Türkiye'deki doğu ile batı arasındaki duvarı Malatya olarak görürüm. Malatya'nın doğusu ve batısı birbirinden ayrı dünyalar. Türkiye gerçekten stratejik anlamda önemli bir ülke, aman bunun yanında hem batıya hem doğuya bağımlılıkları olan bir ülke. Durum böyle olunca, Türkiye'den hızlı bir adaptasyon beklemek haksızlık diye düşünüyorum.

Değişimin kolay olmayışının en büyük sebeplerinden biri de, Türkiye'de inşa edilmiş olan o bina, yani yapay kimlik. Yeni bir tarih, yeni bir dil inşa edilip daha sonra topluma dikte edildi. Tarihle hesaplaşmanın getirdiği korku da bu yüzden. Farklı tarihi yorumların her biri, bu kimlik için bir depremdir. Bence bu Avrupa'yı da korkutuyor, çünkü bu bina eğer yıkılsa kendi dibine yıkılmaz, birilerinin üzerine de yıkılabilir...

Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde, insan hakları ve demokrasi alanında reformlar yapılabileceği ve bunun olumlu sonuçlar doğurabileceği kanaatinde misiniz? Bu reformlar gerçekleştirilecek olursa, reformların uyum sürecine endeksli olması yani halk için istemli olarak değil de AB için yapılması sizi rahatsız eder mi?

O konuda hiç kuşku yok, ama zor bir süreç. Yasalar çıkar, uygulamalar zor olur. Uygulamalar olur, karşı çıkanlar olur... Zihniyetin değişmesi lazım, demokratikleşme oldukça zihniyet değişir, zihniyet değiştikçe de demokratikleşme hızlanır. Bu bir süreç.

Bu reformlara gidilirken, bazı durumlarda halkın rahatsız olduğu gözlemleniyor. Örneğin düşünce özgürlüğü vatan hainliği (TCK-301), dini özgürlük-vicdan özgürlüğü (başörtü) ise irtica gibi algılanabiliyor. Bunun sebebi nedir, gerçekte de halk bu reformlara hazır değil mi?

Türkiye'de yükselen bir milliyetçiliğin var olduğu söyleniyor ama ben yükseltilen bir milliyetçiliğin var olduğuna inanıyorum. Son iki yıldır dikkat çekici hala geldi, bunun de sebebi derin mühendisler. Bu insanlar Türkiye'deki gelecek seçimleri dizayn etmeye çalışıyorlar.

AKP'yi ne ile devirebilirler bu hesabı yapıyorlar. İktidar nasıl devrilir? Ekonomi iyi değildir, demokratik haklar açısından baskıcı davranılır, ama AKP'de bu problemlerden hiç biri yoktu. O zaman başka argümanlar getirilir, ne olabilir bu, mesela milliyetçilik. Her şey üzerinden milliyetçilik yapılabilir, şehit cenazelerinden tutun da, Papa'nın söylemlerine, AB'ye karşıtlığa kadar...

Bu tepkilerdeki bütün dert önümüzdeki seçimler bence, devletin en üst makamını dindarlara kaptırmamak, dindarların olmadığı bir koalisyon oluşturabilmek, ortalığı dindarlara bırakmamak, yapılan bunun mühendisliği, bakalım ne olacak...

Size göre Türkiye'de etnik kökene dayanan ayrımcılık var mı? Bunu tetikleyen sebepleri ve getirdiği sonuçları söyleyebilir misiniz? Avrupa birliğine uyum sürecinde bu sorun da bir çözüme kavuşacak mı?

Etnik kökene göre farklı muamele kuşkusuz ki var. Eğer böyle olmasaydı bugün genelkurmayda, bakanlıklarda, askeriyede, poliste ve farklı devlete kademelerinde, gayrimüslimler, Ermeniler olurdu.

Bunu tetikleyen nedenlerin başında da güvenlik gelir. Türkiye azınlıkları hep güvenlik konsepti içinde değerlendirmiştir ve onlara bir güvenlik sorunu olarak bakmıştır.

Lozan'daki tutanaklarda 300 bin olan Ermeni nüfusu bugün 60 bine düştü. 13 milyon olan Türk nüfusu da 70'e çıktı. Biri çıkarken, diğeri neden düştü, çünkü azınlıklar azaltılmalıydı. Önemli kırılma noktaları

yaşandı. Varlık Vergisi, 6 Eylül gibi, bu dönemlerde olan oldu zaten. Ermeniler de kendi kendilerini Ekonomik, psikolojik ve güvenlik nedenleriyle azalttılar zaten.

Başka bir veri de, Türkiye’de herhangi bir ders kitabında azınlıklarla, Ermeniler ile ilgili verilerin bulunmamasıdır. Bir tek Milli Güvenlik ders kitabında değinilir azınlıklara. İlkokul dilbilgisi kitaplarında bile yoktur Ermeniler, "Ali topu Hagop’a at" bulamazsın, Ali topu hep Veli’ye atar, buralara bakarsak biz yokuz... Bir tek Milli Güvenlik kitabında bulabilirsiniz Ermenileri, o da Türkiye üzerine oynanan oyunlar bölümünde, zararlı örgütlerde...

Türkiye ve Ermenistan arasındaki ilişkileri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Olmayan ilişkisizlikten bahsedebiliriz, Ermenistan’ın bağımsızlığından sonraki tarihe baktığımızda bir ilişkilensizlik tarihi görüyorum. Çabalar var, ilkönce Amerika girdi olmadı, şimdi AB’nin bastırmaları, kilitlenmiş bir nokta var, ilerleme sağlanamıyor.

İlişkileri Türkiye kilitledi bence, çünkü Türkiye’deki devlet anlayışı kendini hala Ermenistan’a, Kafkasya’da bağımsız bir devletin varlığına alıştırmış değil. Ama orada böyle bir devlet var, komşu var bunun kabullenilmesi ve ilişkilere başlanması lazım. Devlet politikasının işlemediği yerde halk politikası işler, sivil alanda teşebbüsler var, ama çok az, cılız. Halk diplomasisi belki çok gelişirse aşağıdan baskıyla devlet diplomasisini de değiştirir...

1915 olayları sizin bakış açınıza göre nasıl adlandırılmalı?

Benim için soykırımdır, hiç tereddüttüm yok.

Bu sorunun çözümü nasıl olmalı, Ermenistan tarafından önerilen önkoşulsuz diplomatik ilişki önerisi ve Türkiye tarafından önerilen tarih komisyonu hakkındaki görüşleriniz neler? Üçüncü ülkelerin konuya yaklaşımları ve soykırım kabul eden yasaları parlamentolarında geçirmelerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye’nin duruşunu hiç samimi bulmuyorum. Ermenistan’inkini çok samimi buluyorum.

Neden, tarih komisyonu ile bir sonuca varılamayacağını mı düşünüyorsunuz?

Evet, herkes biliyor ki tarih komisyonu bir sonuca varamayacak. Sonuca varmayınca ilişkisizlik devam edecek, Türkiye’nin de seçtiği yol bu, ilişkisizlik. Herhalde Azerbaycan ona ilişkisizlik dayatıyor. Ermeni tarafı daha samimi ve daha arzulu.

Üçüncü ülkelerin konuya yaklaşımları ve soykırım kabul eden yasaları parlamentolarında geçirmelerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Benim bu konulardaki duruşum hayli romantik sayılabilir, ama duruşumdan taviz vermem. Ben, Ermeni soykırımının kabul sürecinde bugüne kadar dünyanın da Türkiye kadar ikiyüzlü davrandığını düşünüyorum. Dünya bu gerçeği çoktandır biliyor, o dönemde de bizzat içinde yer almışlardı, rolleri, etkileri vardı. Şimdi 85 sene sonra Fransa kabul ediyor, bence burada ahlaki bir duruş yok. Ahlaki duruş olmadığı gibi, bu işi Türkiye ile ilişkilerde koz, kart olarak kullanıyorlar.

Bir Ermeni olarak, benim trajedimin uluslar arası arenada, siyasi koz olarak kullanılması benim çok ağırına gidiyor. Ben buna dayanamıyorum, isyan ediyorum. Bu açıdan ben önemsemiyorum üçüncü ülkeleri. Türkiye ile Ermenistan arasında çözülmesi gereken bir konu olarak görüyorum bu problemi. Bunun da ceza yasaları ile değil ahlakla çözülmesi gerektiğini düşünüyorum. Ahlakta ceza yasalarına ihtiyacımız yok, vicdanımızın olması, empati kurabilmemiz yeterli. Ben bunu iki ülkenin aşabileceğine inanıyorum, bu aşma artık kabul mü olur, özür dileme mi olur bilemiyorum, şimdiden bir şey demek istemem...

Siz de konu soykırım ve Ermeni sorunu olduğunda Ermenileri, Türkiyeli, Ermenistanlı ve Diaspora Ermenileri olmak üzere, farklı gruplar olarak mı görüyorsunuz, size göre düşünce ve eylem anlamında birbirlerinden çok farklı mı hareket ediyorlar? Konunun çözümünde muhatap alınması gereken grup

hangisidir sizce?

Sadece bu konuda değil, genel olarak öyle görüyorum. Diaspora için Türkiye uzak ve dayanılmaz bir ülke. Ermenistan için yakın, komşu ve mecburi bir ülke. Türkiyeli Ermeniler için ise Türkiye zaten kendileri. İçindeler bu ülkenin, dolayısı ile en yakın ve en sağlıklıları onlar.

Bunu söylerken, Türk söylemine de hak vermek, yani Ermenileri birbirinden ayırmak istemiyorum. Muhatap alınması gereken grup konusunda ise Türkiye hepsiyle iyi ilişkiler kurmalı, ama iki devlet tabii ki muhatap olmalı, bu sorunu onlar aralarında çözmeliler. Türkiyeli Ermenilerin zaten muhatap tutulması söz konusu değil çünkü onlar, bu ülkenin yurttaşları.

Türk-Ermeni sınırın kapalı olması bir Türk vatandaşı olarak sizi rahatsız ediyor mu? Bu konuda Türkiye'nin Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki sorunu, kendi sorunu imiş gibi gören ve öncelikle bu konunun halledilmesine endeksli Ermenistan politikasını nasıl eleştiriyorsunuz?

Türkiye ile Azerbaycan Demirel döneminde birbirine kilitlenmiş, Ermenistan siyasetini de Azerbaycan'a bloke ettirmiş durumda. Türkiye Ermenistan'la ilişkilere girip Azerbaycan'ı küstürmek istemiyor işin açıkçası. Azerbaycan'ın tavrı, Karabağ sorununu bahane ederek Türkiye'ye Ermenistan'la ilişki kurdurmamak.

Türkiye'deki milliyetçilik belli, hiçbir iktidar Azerbaycansız bir çözüme gidemiyor. Bu siyasette Türkiye'de gönüllü, Ermenistan diye bir komşunun varlığı pek hoş değil.

Türkiye Ermeni sorununu kafasında bitirmişti, ama birden bire Ermenistan'ın bağımsızlığını kazanmasıyla sorun tekrar hortladı. Türkiye birden hortlak gördü, ne yapacak ne edecekti, bir dış politika yaratılması gerekiyordu. Tam bu arayışların ortasında Karabağ sorunu gündeme geldi. Türkiye dört elle buna sarıldı, bir oh çekti. Bu imdadıma yetişti, beni uzun süre idare eder dedi. Şu andaki durum da, bu politikanın devamı işte...

Bütün bu olaylar çerçevesinde sizce Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı İmparatorluğunun bir devamı mıdır ve tarihinde olanlar için sorunlu tutulabilir mi?

Yine bakışım çok romantik benim, kimseden mesuliyet ya da özür bekleyen bir insan değilim. Ben kendi halkımın yaşadığı acının farkında olan ve bu yükü taşıyan biriyim. Bu yükü taşıırken de hiç kimseden yardım dilenen bir yapım yoktur. O tarihi bilmek, onunla yüzleşmek benim değil bizzat kendi sorunları. Demokratikleşmek adına bunu yapmalılar, bize olan olmuş zaten, onlar kendileri için yapmalılar bunu.

Benim kafamda ne toprak, ne tazminat böyle şeyler de yoktur. Ben daha ziyade geçmişte tüketilen ilişkilerin bu hale gelmesinde, nelerin ve kimlerin rol oynadığının bilinmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu ilişkilerde rollerinin farkında olan kesimlerin, Avrupa ülkelerinin, bu ilişkilerin tekrar üretilmesi için ne bedel varsa ödemeleri gerektiğini düşünüyorum. Bu bedel de bence iki ülke arasında ortak çıkar alanları yaratmak, bu alanlar ekonomik veya kültürel olabilir. Tüketmeye yardım ettikleri ilişkileri tekrar üretmeye yardım etmeleri gerekir.

Bu sorunda İttihat ve Terakki'nin rolü çok büyüktü diyebilir miyiz?

Bu olay tek bir grubun eylemidir, bizi bağlamaz konusuna hiç girmem, bu bir tek o grubun günahı değildir, onu destekleyen, arkadan motorize eden, yaptıklarına göz yumanlar da vardı. Bugün hala su yüzüne çıkmamasını isteyenler var, sorumluluk ararsanız, sorumlular çoktur, herkesin kendi payına düşen vardır, ama bunu hatırlatmak benim görevim değil, çok romantik belki ama herkes kendi farkına varmalı...

Bir analiz yapmamız gerekirse, iki tarafın da temel problemleri nelerdir sizce?

Kırgınlıklar var, gönülsüzlükler, korkular, düşmanlıklar... Ermenistanlılarda da var bu korkular ve bunlara dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ermenistanlılar kendilerini Azerbaycan ve Türkiye arasında sıkışmış olarak hissediyor ve güvenliklerinden şüphe duyuyorlar. Bu korku, bu güvensizlik önemli bir

handikap, bunun aşılması gerekiyor. Bunu aşmayı sağlayacak olan da Türkiye. Türkiye Ermenistan'ın dostu olduğunu artık samimi bir şekilde anlatmalı.

Ermeni dünyası da artık akıllı davranmalı, mevcut fotoğrafı iyi okuyabilmeli. Bağımsız bir Ermenistan var, ama etrafında kendisine ambargo uygulayan 2 devlet de var. Kuzeyinde kendisine devamlı nankörlük yapan bir Gürcistan var. Sadece güneyden nefes alabiliyor orada da bir geleceği tehlikede olan bir mollalar rejimi var. Bu durum böyle nasıl sürebilir, Diaspora'nın bunu oturup düşünmesi lazım. Komşular ile iyi ilişkiler kurmak ve tabii ki AB üyesi olması gerekiyor. Bugün Ermenistan AB Üyesi olsaydı, Türkiye bugün ona değil Avrupa'ya ambargo uyguluyor, sınırını kapalı tutuyor olacaktı.

Diaspora bulunduğu ülkede parlamentolardan böyle yasa tasarıları geçirmeye çalışacağı yerde, kendi ülkelerini, Ermenistan'ı AB'ye kabul etmeleri için ikna etmeli. Onlara tarihi, sorumluluklarını hatırlatmalı, çünkü bugünkü duruma gelmemizde, onların da payı var. Onlara, bari bunu yapın diyebilmeli Diaspora. Bu benim geliştirdiğim bir formül ve biz bunu geçmiş adına talep edebiliriz Avrupalılardan. Bize pozitif ayrımcılık yapın diyebiliriz.

Alin Ozinian, Agos Gazetesi / İstanbul, Ekim 2006

Kaynaklar

Kaynak: TABDC (Turkish Armenian Business Development Council)

http://www.tabdc.org/index.php?subaction=showfull&id=1200607200&archive=&start_from=&ucat=11.13&